

Gemeente
Leidschendam-Voorburg

Aan de raad van de gemeente
LEIDSCHENDAM-VOORBURG

Datum 6 november 2018

Nummer 744

Onderwerp Vaststellen minimabeleid 2019-2022

Portefeuillehouder Wethouder Stermerdink

Behandeld door SL Nelemans

1. Gevraagd raadsbesluit

1. Kennis te nemen van het advies van de Participatieraad Leidschendam-Voorburg;
2. Het minimabeleid 2019-2022 vast te stellen;
3. De verordening Individuele inkomenstoeslag Leidschendam-Voorburg 2019 vast te stellen.

2. Waarom wordt de raad dit besluit voorgelegd? (In welke context, bijv. vanwege wet- en regelgeving of nieuw initiatief en wat komt hierna nog)

Het huidige minimabeleid 2015-2018 loopt af. Voor de periode 2019-2022 is nieuw minimabeleid ontwikkeld, dat op 1 januari 2019 in werking zal treden. Bij het ontwikkelen van het minimabeleid zijn onder andere de resultaten van diverse onderzoeken (Minima-effectrapportage van het NIBUD en de Armoedemonitor van onderzoeksbureau KWIZ), landelijke ontwikkelingen en de financiële kaders meegenomen. Op basis hiervan is er nieuw minimabeleid ontwikkeld; er is meer aandacht voor de doelgroepen welke de grootste problemen ervaren bij het maandelijks rondkomen van het inkomen dat zij hebben. Een aantal regelingen wordt hierbij aangepast (herverdeling) en een aantal wordt geïntensiveerd. Door deze verschuiving wordt er binnen het minimabeleid maatwerk aangebracht.

De gemeente ondersteunt inwoners indien nodig (tijdelijk) met een inkomensvoorziening op maat. Deze ondersteuning is gericht op het voorkomen van armoede en het realiseren van een financieel stabiele situatie voor de toekomst. Tegelijkertijd wil de gemeente het aantal huishoudens en het aantal kinderen dat met armoede te maken heeft, terugdringen. Kindgericht armoedebelief blijft daarmee gecontinueerd. De komende tijd wordt ingezet op een samenwerking met Missing Chapter Foundation, een stichting welke zich hard maakt voor kind-inclusie. Kinderen denken hierbij mee op basis van actuele vraagstukken, om zo hun perspectief te bieden.

Tijdens het minimabeleid 2015-2018 is er extra ingezet op het vergroten van het bereik van diverse minimaregelingen, zoals opgenomen in het minimabeleid (2015-2018). Voor

meer informatie over het percentage van het gebruik en bereik wordt verwezen naar het minimabeleid 2019-2022. Het gebruik is in 2016 toegenomen, maar het bereik niet altijd (omdat nieuwe huishoudens nog niet in aanmerking komen voor sommige langjarige regelingen). Met name het gebruik van de bijzondere bijstand is gestegen wegens de toename van de bewindvoeringskosten (landelijke trend). Tegelijkertijd is het aantal huishoudens dat helemaal geen gebruik maakt van de regeling verder afgenomen. Daarnaast stijgt het aantal minimahuishoudens (zo ook landelijk) en het aantal kinderen dat in armoede opgroeit.

	2012 (aantal)	2012 (%)	2016 (aantal)	2016 (%)
Aantal minimahuishoudens	3.247	9,2%	3.472	9,6%
Aantal kinderen dat in armoede opgroeit	1.709	12,4%	1.946	13,5%

Tabel 1: Aantal minimahuishouden in de gemeente Leidschendam-Voorburg

In 2016 hadden 3.472 huishoudens (9,6% van alle huishoudens in Leidschendam-Voorburg een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm. Dit aantal lag onder het landelijk gemiddelde van 11%. Desondanks is het aantal minimahuishoudens gestegen (zo ook landelijk). Daarnaast is ook het aantal kinderen dat in armoede opgroeit, gestegen. In totaal leefden er in 2016 in Leidschendam-Voorburg 1.946 kinderen in een minimahuishouden (13,5% van alle kinderen in LV in 2016 versus 12,4% in 2012). Uit de armoede monitor blijkt:

- 46,4% van deze kinderen zijn 4 – 12 jaar oud. 35,6% is 12 – 18 jaar oud, en 18% is jonger dan 4 jaar
- In 52,9% van de gevallen gaat het om kinderen waarvan de ouder(s) een bijstandsuitkering ontvangt dan wel ontvangen. In de overige gevallen gaat het om een ander inkomen, en slechts in een enkel geval om een AOW-inkomen
- 54,5% van de kinderen groeit op in een meerpersoonshuishouden; de overige kinderen groeien op in een eenoudergezin

Het NIBUD concludeert in de Minima-effectrapportage (2017) dat de gemeente Leidschendam-Voorburg een goed minimabeleid voert, waarbij rekening wordt gehouden met de gezinssamenstelling en de leeftijd van de kinderen. Desondanks doen zich toch (grote) tekorten voor bij diverse huishoudens, zoals in tabel 2 (van het NIBUD) is weergegeven. Er wordt door het NIBUD dan ook aandacht gevraagd voor de huishoudens die maandelijks met tekorten te maken hebben. Met name paren met twee oudere kinderen, alleenstaanden onder de pensioengerechtigde leeftijd (met en zonder zorgvraag) en paren onder de pensioengerechtigde leeftijd hebben moeite om maandelijks rond te komen. In tabel 2 is per huishouden aangegeven wat men maandelijks overhoudt of tekort komt na het bekostigen van het basispakket (alle

noodzakelijke kosten zoals vaste lasten en huishoudelijke uitgaven zoals voeding) en het restpakket (sociale participatie). De individuele inkomenstoelage is hierbij buiten beschouwing gelaten omdat deze regeling pas na een langdurig laag inkomen (3 jaar, waarbij tevens geen zicht is op inkomensverbetering) is aan te vragen.

Doelgroep	Maandelijks budget		
	100%	110%	130%
Alleenstaande met twee jonge kinderen (3 en 5 jaar)	€ 55	€ 143	€ 276
Paar met zorgvraag en thuiswonend werkend kind (25 jaar)	€ 325	€ 415	€ 560
Ouder echtpaar (AOW-gerechtigd)	€ 131	€ 125	€ 243
Alleenstaande oudere (AOW-gerechtigd)	€ 151	€ 155	€ 228
Alleenstaande oudere (AOW-gerechtigd) met zorgvraag	€ 61	€ 65	€ 62
Paar met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar)	- € 261	- € 207	- € 234
Alleenstaande onder AOW gerechtigde leeftijd met zorgvraag	- € 172	- € 146	- € 67
Alleenstaande onder AOW gerechtigde leeftijd	- € 93	- € 67	€ 68
Paar onder de AOW gerechtigde leeftijd	- € 153	- € 108	€ 3

Tabel 2: Saldo na bekostigen basispakket en restpakket (exclusief individuele inkomenstoelage).

Bovenstaande vormt de basis voor het voorstel voor de vormgeving van het minimabeleid 2019-2022, om zo het beleid nog beter aan te laten sluiten op groepen die maandelijks moeite hebben om rond te komen. Er wordt beoogd dat inwoners die in armoede leven, zoveel als mogelijk worden ondersteund en kunnen participeren in de samenleving. Zij moeten voldoende middelen hebben om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien en financieel zelfredzaam zijn, of ondersteund worden dit zo snel en goed mogelijk te bereiken. Hier ligt dan ook de samenhang met het re-integratie- en participatiebeleid. Werk is en blijft één van de (zo niet de meest) succesvolle wijzen om financiële zelfredzaamheid te bevorderen dan wel te bereiken.

3. Aan welk doel (van de doelenboom in de begroting) draagt het voorstel bij?

Het voorstel draagt bij aan hoofddoelstelling 7, 'Inwoners kunnen zo lang mogelijk regie over eigen leven houden en zelfstandig functioneren' en doelstelling 2.2 van het Sociaal Kompas: meer inwoners kunnen zich financieel goed redden.

4. Welke argumenten zijn er voor de raad om het besluit te nemen? (Inhoudelijke uitleg, voor- en nadelen, financieel gevolg en risico's)

Met het minimabeleid 2019-2022 is er meer aandacht voor de doelgroepen welke de grootste problemen ervaren bij het maandelijks rondkomen van het inkomen dat zij hebben. Uit de minima-effectrapportage blijkt dat paren met twee oudere kinderen, alleenstaanden onder de pensioengerechtigde leeftijd (al dan niet met een zorgvraag) en paren onder de pensioengerechtigde leeftijd moeite hebben om maandelijks rond te komen. Een aantal regelingen wordt daarom aangepast. Er wordt hierbij zoveel mogelijk toegewerkt naar een optimale verdeling van het budget over de inwoners die financiële ondersteuning nodig hebben. Zo heeft het NIBUD geadviseerd om bijvoorbeeld de regeling school-, sport- en cultuurkosten uit te breiden, het bedrag voor de bijzondere bijstand voor pensioengerechtigden te verlagen en deze middelen voor andere

regelingen te investeren en de doelgroepen voor de individuele inkomenstoelage te herzien.

In tabel 3 zijn de voorstellen weergegeven voor de invulling van het minimabeleid 2019-2022. De Ooievaarspas, de computer-, tablet- en internetkosten regeling en de school-, sport- en cultuurkosten (basisonderwijs) zijn hierbij buiten beschouwing gelaten omdat hierin geen aangepaste voorstellen voor worden gedaan. Voor een overzicht van de huidige minime regelingen wordt verwezen naar bijlage 1 van het minimabeleid 2019-2022.

Regeling	Huidig bedrag per jaar	Nieuw bedrag per jaar	Verschil per maand
Bijzondere bijstand voor Pensioen-gerechtigden	€ 772 per huishouden	€ 650 per huishouden	€ - 10
Individuele inkomenstoelage	Alleenstaande: € 393	Alleenstaande zonder kinderen: € 450	€ 5
	Alleenstaande met kinderen: € 505	Alleenstaande met jonge kinderen: € 450	€ - 5
	Gehuwden/paren: € 563	Alleenstaande met oudere kinderen: € 600	€ 8
		Gehuwden zonder kinderen: € 600	€ 3
		Gehuwden met jonge kinderen: € 450	€ - 10
		Gehuwden met oudere kinderen: € 600	€ 3
School-, sport- en cultuurkosten (Voortgezet onderwijs)	€ 452 per kind per schooljaar (tot 110%)	€ 500 per kind per schooljaar (tot 110%)	€ 4 (tot 110%)
	€ 226 per kind per schooljaar (110-130%)	€ 250 per kind per schooljaar (110-130%)	€ 2 (110-130%)
Schoolspullenpas(voortgezet onderwijs en middelbaar beroeps onderwijs)	€ 250 per kind per schooljaar (brugklas)	€ 300 per kind per schooljaar (brugklas)	€ 4
	€ 150 per kind per schooljaar (middelbaar beroeps onderwijs)	€ 200 per kind per schooljaar (middelbaar beroeps onderwijs)	

Tabel 3: Aangepaste en geïntensiverde regelingen Minimabeleid 2019-2022

Uit de Minima-effectrapportage (zie ook tabel 2) blijkt dat de diverse typen huishoudens met AOW- gerechtigden, voldoende bestedingsruimte over houden na het bekostigen

van het basispakket en het restpakket. Daarom wordt voorgesteld om het bedrag van de bijzondere bijstand voor pensioengerechtigden te verlagen.

Het paar met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar oud) heeft van de diverse onderzochte huishoudens te maken met de grootste tekorten. Het NIBUD geeft aan dat oudere kinderen meer kosten met zich mee brengen dan jongere kinderen (voeding, kleding, schoolkosten). Daarom wordt voorgesteld om het bedrag van de school-, sport- en cultuurkosten regeling voor het voortgezet onderwijs op te hogen en om het bedrag van de schoolspullen pas voor zowel de brugklas als het middelbaar beroepsonderwijs op te hogen.

Daarnaast geeft het NIBUD aan dat paren onder de AOW-gerechtigde leeftijd met grote tekorten hebben te maken (dit geldt ook voor andere gemeenten). Dit is tevens terug te zien in tabel 2 (paar met oudere kinderen en paar onder de AOW-gerechtigde leeftijd). Het NIBUD geeft aan dat een belangrijke oorzaak hiervan is dat paren de kosten voor twee volwassenen moeten dragen. Ook alleenstaanden onder de AOW-gerechtigde leeftijd (met en zonder zorgvraag) komen maandelijks tekort.

Bij het voorstel voor de herindeling van groepen en bedragen bij de individuele inkomenstoeslag is rekening gehouden met diverse typen huishouden. In het huidige beleid (2015-2018) wordt er uitgegaan van drie groepen; alleenstaande, alleenstaande met kinderen en gehuwden/paren. Het NIBUD adviseert om paren met (oudere) kinderen een hoger bedrag toe te kennen dan paren zonder kinderen. Gezien er eerder geconcludeerd werd dat paren met grote tekorten te maken hebben (zo ook in tabel 2 zichtbaar) wordt voorgesteld om de groepen en bedragen in te delen zoals in tabel 3 weergegeven.

Tevens sluit de regeling met deze herverdeling in groepen, beter aan op de doelgroepen die maandelijks moeite hebben met rondkomen. De huidige verordening individuele inkomenstoeslag 2015 is door deze herverdeling van groepen en bedragen vernieuwd. Om per 1 januari 2019 uitvoering te kunnen geven aan deze regeling, wordt voorgesteld de nieuwe verordening Individuele inkomenstoeslag 2019 vast te stellen.

Tot slot wordt het Prijzenboek aangepast (deels gebaseerd op onder andere bedragen van het NIBUD en andere gemeenten). Een verlaging van de bedragen die worden uitgekeerd in het kader van leenbijstand en een hier opvolgend lager bedrag aan kwijtschelding hiervan na de aflosperiode, resulteren in lagere uitgaven op dit gebied. Het prijzenboek geeft de bedragen weer die verleend worden aan inwoner voor de leenbijstand van bijvoorbeeld een complete woninginrichting. Het prijzenboek wordt vastgesteld door het college.

In 2019 en verder wordt ook uitvoering gegeven aan een tweetal overige acties, onder voorbehoud van goedkeuring van de begroting 2019 door de raad. Met ingang van 1 januari 2019 wordt de doelgroep van de collectieve zorgverzekering uitgebreid, waarbij de inkomensgrens verlegd wordt van 125% van de bijstandsnorm naar maximaal 130%. Van deze uitbreiding is het de verwachting dat zij bijdragen aan een breder bereik van de minimaregelingen en dus aan een stijging van het aantal aanvragen dan wel toekenningen, plus de hiermee gepaarde uitgaven. Daarnaast wordt naar verwachting (uiterlijk 1 januari 2020) gratis reizen met het openbaar vervoer onderdeel van de Ooievaarspas voor 65-plussers.

Risico's

Tijdens de duur van het Minimabeleid 2019-2022 kunnen mogelijk exogene ontwikkelingen optreden, die ten tijde van het opstellen van het beleid (nog) niet voorzien zijn, zoals wetswijzigingen of landelijke ontwikkelingen (op het gebied van beschermingsbewind bijvoorbeeld).

Kanttekeningen

In het minimabeleid 2019-2022 is zoveel mogelijk toegewerkt naar een optimale verdeling van het budget over de inwoners die financiële ondersteuning nodig hebben. In de onderzoeken Armoedemonitor dan wel Minima-effectrapportage en het minimabeleid 2019-2022 wordt gebruik gemaakt van een aantal standaardmodellen van huishoudensamenstelling. Uiteraard is de werkelijkheid complexer dan dat. Deze modellen zijn noodzakelijk in het ontwikkelen van beleid. In het minimabeleid 2019-2022 is getracht om op basis van de beschikbare informatie zoveel mogelijk recht te doen aan een eerlijke verdeling binnen de doelgroepen.

Financiën

Op lange termijn (vanaf 2020) is de ontwikkeling van de uitgaven afhankelijk van diverse factoren, waaronder ontwikkelingen in landelijke wet- en regelgeving, de ontwikkeling van het aantal inwoners welke langer dan drie jaar een bijstandsuitkering ontvangen (in verband met de kosten voor de individuele inkomensvoorslag) en landelijke ontwikkelingen inzake het beschermingsbewind.

Vanwege deze onduidelijkheden is op dit moment niet zeker of het beschikbare budget in de komende jaren voldoende is.

Voor wat betreft 2019, is het budget als volgt begroot:

	Begroot in 2019
Ooievaarspas	€ 357.389
Bijzondere bijstand, waaronder de individuele inkomenstoeslag en de collectieve zorgverzekering	€ 2.632.241
Stichting Sociaal Fonds Leidschendam-Voorburg	€ 18.577
Communicatie	€ 30.000

De in 2019 verwachte uitgaven passen binnen het beschikbare budget. In het minimabeleid 2019-2022 is gekozen voor een relatief lichte verschuiving van het budget (circa € 70.000 of 2,5% van het totale budget voor de bijzondere bijstand), omdat dit het gewenste effect al voldoende bewerkstelligt. Tegelijkertijd moet worden opgemerkt dat het niet mogelijk is om, zoals ook het NIBUD aangeeft, alle binnen de diverse huishoudens maandelijkse tekorten structureel op te lossen.

burgemeester en wethouders van Leidschendam-Voorburg,

mr. drs. M.R. Gorsse
wnd. secretaris

K. Tigelaar
burgemeester

Bijlagen 744 Advies van de Participatieraad Leidschendam-Voorburg
744 Reactie van het college op het advies van de Participatieraad
Leidschendam-Voorburg
744 Minimabeleid 2019-2022
744 Verordening individuele inkomenstoeslag Leidschendam-Voorburg 2019